

ต้นไม้ใบหญ้า

ไม้ดอกหอมตลอดปี

หากเปรียบผู้หญิงสวย มีเสน่ห์ ยั่วชวนชวนให้หลงใหล กับดอกไม้ หลายท่านคงนึกเอาไปต่างๆ นานาว่า น่าจะเป็นดอกกุหลาบ ดอกแก้ว ดอกจำปี จำปา ดอกกระดังงา และอีกมากมาย แต่เสน่ห์ของดอกไม้ นอกจากจะมีสีสวยแล้ว ยังมีกลิ่นหอม ที่สร้างความสนใจให้แก่ผู้ที่พบเห็นต้องเด็ดมาดมดมดมเช่นหนุ่มแม่หลงที่รุ่มดูดีมีความหอมหวานจากเกสรของดอกไม้ นั่นเอง **"ต้นไม้ใบหญ้า"** ฉบับนี้ จึงขอเสนอข้อมูลของไม้ดอกหอมที่ส่งกลิ่นหอมตลอดปี มาให้ได้ศึกษากันถึงประโยชน์ที่นอกจากจะทำให้ชื่นใจ สบายตาแล้ว ยังเป็นยารักษาโรคด้วยส่วนใครที่สนใจจะนำไปปลูกที่บ้านเพื่อสร้างความสดชื่นก็ยินดีครับ

ดอกกระดังงาไทย หรือกระดังงา สะบันงา กระดังงาใหญ่ มีถิ่นกำเนิดอยู่ตามเทือกเขาทางภาคใต้ของประเทศไทย รวมทั้งประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และหมู่เกาะแปซิฟิกเขตร้อน คนไทยนิยมปลูกประดับบ้านประดับสวนมาตั้งแต่สมัยโบราณ **กระดังงาไทย** เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ทรงพุ่มแน่น สูงประมาณ ๑๐-๒๕ เมตร กิ่งก้านแตกออกจากลำต้น เป็นแนวตั้งฉาก ปลายกิ่งย้อยลงล่าง กิ่งอ่อนมีขน โคนต้นมักมีปุ่มอยู่ประปราย **ใบ** เป็นใบเดี่ยวออกสลับกันตามกิ่ง ลักษณะใบเรียบ หนา สีเขียวเข้มเป็นมัน ทรงรีหรือรูปไข่แกมขอบขนาน โคนใบมน ปลายใบแหลม **ดอก** ออกเป็นช่อสั้นห้อยลงตามโคนก้านใบปลายกิ่ง ช่อละ ๓-๖ ดอก กลีบดอกอ่อนนุ่มเรียวยาวและม้วนบิดไปมา มี ๖ กลีบ เรียงซ้อนกัน ๒ ชั้น ชั้นละ ๓ กลีบ โคนกลีบดอกเรียงซ้อนทแยงอยู่ใต้กระจุกรังไข่ เกสรตัวผู้มีจำนวนมากเบียดกันอยู่เป็นตุ่มตรงกึ่งกลางดอก เมื่อดอกโรยจะติดผลกลุ่มรูปไข่เรียงอยู่บนแกนตุ่มประมาณ ๔-๑๕ ผล นำไปใช้ขยายพันธุ์ได้

กระดังงา มีกลิ่นหอม นำมาสกัดเอาน้ำมันหอมระเหยไปปรุงน้ำอบ เครื่องสำอางหรือใช้อบน้ำเช็ดม น้ำดอกไม้ สำหรับทำขนม นอกจากนี้ยังใช้กระดังงาปรุงเป็นยาบำรุงธาตุ ยาหอมบำรุงหัวใจ ได้อีกด้วย **กระดังงา** เป็นไม้กลางแจ้ง ชอบที่โล่ง แสงแดดจัด ปลูกขึ้นในดินร่วนซุยทุกชนิด และขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง ออกดอกตลอดทั้งปี

กระดังงา

กุหลาบ

บุหงาลำเจียก

ลั่นทมแดง

บุหงาลำเจียก หรือนาระ สามะ เป็นพืชพื้นเมืองทางภาคใต้ของไทย พบมากที่จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล มีลักษณะเป็นไม้ยืนต้นขนาดย่อม สูงประมาณ ๕-๘ เมตร เนื้อไม้แกร่ง ลำต้นและกิ่งเหนียว เปลือกเรียบเกลี้ยงสีน้ำตาลอ่อน **ใบ** เป็นใบเดี่ยว ออกสลับตรงกันข้ามตามข้อต้น ลักษณะมนรีขอบขนาน ขอบใบเรียบไม่มีจัก เนื้อใบหนาแต่อ่อนนุ่ม ใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีอ่อนกว่า **ดอก** ออกตามข้อต้นหรือข้อกิ่งหน้าตาคล้ายดอกกระดังงา มีกลีบดอก ๓ กลีบ แต่ไม่บิดไปมาอย่างดอกกระดังงา ดอกออกใหม่สีเหลืองอมเขียว เมื่อแก่จัดปลายดอกมักออกสีแดงเรื่อๆ ดอกบุหงาลำเจียกมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกเป็นระยะตลอดทั้งปี แต่จะดกเป็นพิเศษช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน **บุหงาลำเจียก** ปลูกง่าย ชอบขึ้นในสภาพดินที่มีหินปูน และมีความชุ่มชื้นพอสมควร ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง

ลั่นทมขาว เป็นไม้พื้นเมืองของภูมิภาคแถบอเมริกาเขตร้อน ทั้งต้นและใบมียางสีขาว ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของพืชในวงศ์ **Apocynaceae** เช่นเดียวกับ ยี่ถ่อ ชวนชม รำเพย ฯลฯ **ลั่นทมขาว** เป็นต้นไม้โตช้า ลำต้นและกิ่งอวบน้ำ สูงประมาณ ๓-๘ เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง **ใบ** เป็นใบเดี่ยว ออกเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง รูปใบแบบไข่กลับแกมขอบขนานปลายใบโค้งมน เนื้อใบหนา มีลั่นทมอีกพันธุ์หนึ่ง ดอกสีขาวเหมือนกัน แต่ปลายใบแหลม คือ พันธุ์ **P.acuminata** **ดอก** ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อหนึ่งประมาณ ๘-๑๖ ดอก กลีบดอกมี ๕ กลีบ สีขาว ตรงกลางสีเหลือง มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกตลอดปี **ลั่นทมขาว** ไม่ชอบแดดจัด ขึ้นได้ดีในดินร่วนหรือทรายที่ระบายน้ำดี มีความทนทานต่อสภาพแห้งแล้งและทนลม ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดและปักชำกิ่ง

ลั่นทมขาว

ราชาวดี หรือทาง
กระรอกเขมร เป็นพรรณไม้
มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่เทือกเขา
หิมาลัย ในประเทศอินเดีย
เป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง
สูงประมาณ ๕-๑๐ เมตร
ทรงพุ่มโปร่ง ลำต้นเรียบ
เกลี้ยง สีเทา มักแตกกิ่งก้าน

ราชาวดี

สาขาตามปลายกิ่ง และส่วนบนของลำต้น กิ่งอ่อนเป็นสีเหลี่ยมมีขน
ละเอียดปกคลุม เมื่อกิ่งแก่จัดขนจะหลุดร่วงหายไป **ใบ** เป็นใบเดี่ยว
รูปมนสอบไปทางปลายใบ ออกเป็นคู่เรียงสลับกันไปตามข้อกิ่ง ผิวใบเมื่อ
จับจะรู้สึกกระคายมือ สีใบด้านล่างจะเขียวจางกว่าด้านบน ขอบใบหยัก
เป็นจักโดยรอบ **ดอก** มีสีขาวขนาดเล็ก ออกเป็นช่อตามยอดและง่ามใบ
ส่วนยอด ช่อหนึ่งยาวประมาณ ๖-๘ เซนติเมตร ดอกมีกลิ่นหอม
ออกดอกเป็นช่วงๆ ตลอดปี **ราชาวดี** เป็นไม้โตเร็ว ชอบที่กลางแจ้ง
แสงแดดจัด ดินชุ่มชื้น ที่ระบายน้ำดี ทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดีพอสมควร
แต่ถ้าอยู่ในร่มหรือที่ชื้นแฉะตลอดเวลาอาจตายได้ง่าย ขยายพันธุ์โดย
การเพาะเมล็ด ตอนกิ่ง และปักชำ

จำปา หรือจำปาทอง เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทย
อินเดีย พม่าและจีนตอนใต้ ต้นคล้ายจำปี ต่างกันที่ต้นมีขนาดเล็กและ
ใบบางกว่า ลักษณะเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงประมาณ ๑๐-๑๕ เมตร
เรือนยอดเป็นรูปกรวยคว่ำ ลำต้นมีเปลือกเรียบสีน้ำตาลอ่อน และมี
รอยควั่นเป็นข้อๆ เห็นได้ชัด กิ่งอ่อนและใบอ่อนมีขน กิ่งแก่เปราะ
หักง่าย **ใบ** เป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนรอบกิ่ง รูปใบยาวรีเป็นรูปไข่หรือ
ใบหอกสีเขียวอ่อนหลังใบสีเกือบขาว ขอบใบเรียบแต่เป็นคลื่น
เล็กน้อย **ดอก** มีลักษณะเป็นดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบและปลายกิ่ง

จำปา หรือจำปาทอง

กลีบดอกยาวเรียว สีเหลือง
อมส้ม หรือที่เรียกว่า **"เหลือง
ดอกจำปา"** มีตั้งแต่ ๘-๑๐
กลีบ เรียงซ้อนกัน ๒ ชั้น
เกสรตัวเมียเป็นหลอด
ยอดแหลมคล้ายฝักข้าวโพด
ขนาดเล็ก สีเขียวอ่อน เกสร
ตัวผู้ลักษณะเป็นเส้นยาว
ล้อมเป็นวงซ้อนอยู่ใน
ดอกจำปาจะบานตอนพลบค่ำ มีกลิ่นหอมมาก เมื่อกลิบบอกโรย
หลอดเกสรตัวเมียจะติดผลเป็นเครือรวมข้างในผลมีเมล็ดใช้ขยาย
พันธุ์ได้ ออกดอกตลอดปี **จำปา** เป็นไม้กลางแจ้ง ชอบดินร่วนซุยเกือบ
ทุกชนิด ยกเว้นดินเหนียว ขยายพันธุ์ โดยการเพาะเมล็ด ทาบกิ่ง ตอนกิ่ง
หรือสกัดไหล

จำปี พบขึ้นกระจายอยู่ในภูมิภาคแถบประเทศไทย มาเลเซีย
อินโดนีเซีย และจีนตอนใต้ ลักษณะต้นและใบคล้ายจำปา เปลือก
ลำต้นและกิ่งแก่แตกเป็นร่องถี่ไปตามแนวยาว กิ่งแขนงและกิ่งอ่อน

เปราะหักง่าย ดอก เป็นดอกเดี่ยว ออกตามซอกโคนใบ กลีบดอกซ้อน
กัน ๒ ชั้น มี ๘-๑๐ กลีบ ลักษณะดอกคล้ายดอกจำปา แต่กลีบดอก
แคบและเรียวกว่า สีขาวนวล มีกลิ่นหอมแรงกว่าจำปา กลิ่นจะหอม
จัดมากช่วงเวลาเย็นใกล้ค่ำ ดอกจะบานวันเดียวแล้วร่วง ไม่พบว่ามี
การติดผลจากการผสมเกสร ออกดอกสม่ำเสมอตลอดปี **จำปี**
ปลูกง่ายกว่าจำปาไม่เลือกดิน ขยายพันธุ์ด้วยการทาบกิ่ง หรือตอนกิ่ง

กุหลาบ ได้รับการยกย่องว่าเป็นราชินีแห่งดอกไม้ นักพฤกษศาสตร์
บางท่านเชื่อว่า กุหลาบที่มีอยู่ตามที่ต่างๆ ในโลกนี้ โดยเฉพาะกุหลาบ
ที่ออกดอกตลอดทั้งปี ส่วนมีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ทางแถบทวีปเอเชีย
ส่วนกุหลาบที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในยุโรปและอเมริกานั้นเป็นกุหลาบที่
ออกดอกเพียงปีละครั้งเดียว และมีอยู่เพียงไม่กี่สี **กุหลาบ** มีหลายชนิด
มีทั้งชนิดเป็นไม้พุ่มและชนิดที่เป็นไม้เลื้อย ส่วนใหญ่ตามลำต้นและกิ่ง
มักมีหนาม **ใบ** เป็นใบประกอบ มีใบย่อย ๓-๕ ใบ ออกสลับกัน
ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย ใบอ่อนมักมีสีแดงหรือเขียวอมแดง **ดอก** เป็น
ดอกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อ กลีบดอกมีมาก เรียงซ้อนกันเป็นชั้นหลายชั้น
มีหลายสี ส่วนมากมีกลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี **กุหลาบ** เป็นไม้ชอบ
แดดจัดขึ้นได้ดีในดินร่วน ระบายน้ำดี ไม้ขึ้นแฉะมากเกินไป และมี
ธาตุอาหารสมบูรณ์ ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด ปักชำ ตอนกิ่ง หรือ
ติดตา

มะลิ มะลิลา มะลิซ้อน มะลิหลวง มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศ
อินเดีย **ดอกมะลิ** มีสรรพคุณเป็นยาสมุนไพร ดอกสดแช่น้ำเป็น
กระสายยารักษาโรคหัวใจ หรือเอามาตำกับพืชมะลิสดหั่นแว่นเด็กแก้
ไข้ตัวร้อน แก้หวัด ดอกแห้งบดเป็นผงเข้ายาหอมต่างๆ ลักษณะเป็นไม้
พุ่มขนาดปานกลาง สูงประมาณ ๑-๒ เมตร **ใบ** เป็นใบเดี่ยว รูปมนรีอม
ปลายแหลม เนื้อใบหนา สีเขียวเข้ม ใบแตกจากข้อกิ่งรวมเป็นกลุ่ม
กลุ่มละ ๒-๓ ใบ **ดอก** เป็นดอกเดี่ยว แตกออกเป็นช่อ บริเวณปลายกิ่ง
ลักษณะดอกมีกลีบเลี้ยงเป็นเส้น สีเขียว โคนกลีบดอกเชื่อมติดกัน
เป็นหลอด ปลายแยกเป็นกลีบ มีทั้งชนิดกลีบซ้อนหลายชั้น เรียกว่า
"มะลิซ้อน" หรือ **"มะลิหลวง"** และชนิดกลีบชั้นเดียว เรียกว่า
"มะลิลา" หรือ **"มะลิป้อม"** ชนิดดอกลาหรือมะลิลากลิ่นจะหอมกว่า
มะลิซ้อน ดอกมะลิจะทยอยบานและส่งกลิ่นหอมแรงตอนกลางคืน
แล้วไปโรยตอนช่วงบ่ายของวันถัดไป ส่วนมะลิซ้อนจะทยอยบานนาน
หลายวัน กลิ่นจะหอมเย็นๆ ทั้งวันทั้งคืน ออกดอกตลอดทั้งปี แต่ดอก
จะดกช่วงหน้าร้อนกับหน้าฝน **มะลิ** เป็นพืชชอบแดดจัด ต้องการดินที่
มีธาตุอาหารสูง ชอบน้ำ ชอบความชื้นแต่ไม่ชอบน้ำท่วมขัง ขยายพันธุ์
ด้วยการตอนกิ่งและปักชำ

จริงๆ แล้ว ยังมีดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม ที่ออกดอกตลอดปี
อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็น พุดซ้อน โมก บุนหาลำหริ ราตรี แว่วเขียว
นางแย้ม พลับพลึง บานเย็น การเวก สายหยุด นมแมว ฯลฯ ซึ่งไม่
สามารถบรรยายสรรพคุณได้หมดไว้โอกาสหน้าจะนำมาเล่าสู่กันฟัง
ใหม่ นะครับ ☺